

Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης
Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα

30 χρόνια

Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα 30 χρόνια

Η Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα ιδρύθηκε από επιστήμονες το 1987 ένα χρόνο μετά τη διοργάνωση του Α΄ Συνεδρίου για τον Ρήγα Βελεστινή. Στους σκοπούς της ήταν η μελέτη και προβολή της ζωής και του έργου του Ρήγα καθώς και της γενέτειράς του, με την γύρω περιοχή, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Επισημαίνεται ότι Συνέδριο για τον Ρήγα Βελεστινή δεν είχε διοργανωθεί και ούτε τα έργα του είχαν εκδοθεί ολοκληρωμένα και με ευρητήρια. Χαρακτηριστικά το 1891 ο Αιμίλιος Λεγράν παρατηρούσε στον πρόλογο του βιβλίου *Ανέκδοτα έγγραφα περί Ρήγα Βελεστινή*, 1891, σελ. ζ', «...Ευχής δ' έργον θα ήτο αν εδημοσιεύετο νέα έκδοσις των έργων του Ρήγα. Είθε δε να ευρεθή πλούσιος τις και μεγάλθυμος Έλληνα, όστις να ιδρύση δαπάναις αυτού τοιούτο μνημείον εις την μνήμην του επιφανούς πατριώτου». Και τελικά βρέθηκε η Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα, εμείς οι Βελεστινώτες, έναν αιώνα και πλέον από τότε που τα έγραψε ο Γάλλος Ελληνιστής Λεγράν, και 210 χρόνια από τότε που τα εξέδωσε ο Ρήγας, να τα επανεκδώσουμε αναστατικά, ολοκληρωμένα με ευρητήρια και σχόλια, ακόμη και σε ψηφιακό δίσκο.

Επίσης, κατά αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Ρήγα στη γενέτειρά του, το Βελεστίνo, κατά το 1980 επί δημαρχίας Βασίλη Καραμπερό-

πουλου, ο κύριος ομιλητής, ο καθηγητής Πολυχρόνης Ενεπεκίδης κατέληγε στην ομιλία του με την ευχή όπως πρώτον να διοργανωθεί Συνέδριο για τον Ρήγα, που δεν είχε μέχρι τότε διοργανωθεί, και δεύτερον να εκδοθούν όλα τα έργα του Ρήγα. Και αυτά άρχισε να τα πραγματοποιεί η Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα λίγα χρόνια αργότερα με τη διοργάνωση των Διεθνών Συνεδρίων, που τώρα το 2017 φθάσαμε στο έβδομο Διεθνές Συνέδριο και την έκδοση των Α-ΠΑΝΤΩΝ του.

Στα 30 χρόνια της δραστηριότητας της Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα οι ακόλουθες επιτεύξεις της καταγράφονται συνοπτικά:

1) Διοργάνωσε με τη συμμετοχή επιστημόνων από την Ελλάδα και το Εξωτερικό τα Διεθνή Συνέδρια «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας», με τις τρεις θεματικές ενότητες, εκτός από τη μελέτη της ζωής και του έργου του Ρήγα Βελεστινή, και για τις αρχαίες Φερές καθώς και την τοπική Ιστορία του Βελεστίνου και της γύρω περιοχής που περιλαμβάνεται στο Δήμο Ρήγα Φεραίου. Μετά το Α΄ Συνέδριο του 1986, διοργάνωνε κάθε σχεδόν πέντε χρόνια ένα πολυπληθές Διεθνές Συνέδριο, Β΄ 1992, Γ΄ 1997, Δ΄ 2003, Ε΄ 2007, ΣΤ΄ 2012 και Ζ΄ 2017.

2) Έχει εκδώσει τα Πρακτικά των 6 προηγούμενων Συνεδρίων με τίτλο *ΥΠΕΡΕΙΑ*. Στους έξι αυτούς τόμους έχουν δημοσιευθεί συνολικά 339 μελέτες, εκ των οποίων 54 εργασίες είναι για τις αρχαίες Φερές, 95 για το νεώτερο Βελεστίνο και 190 εργασίες για τον Ρήγα Βελεστινή. Πλούσια συγκομιδή, η οποία αυξάνεται πλέον και με τις ανακοινώσεις του Ζ΄ Διεθνούς Συνεδρίου.

3) Συνέβαλε με τα Διεθνή Συνεδριά της στην ανάδειξη των αρχαιολογικών ερευνών των αρχαίων Φερών και στη μελέτη της Τοπικής Ιστορίας του Βελεστίνου και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Ρήγα Φεραίου. Εμπλουτίστηκε κατ' αυτόν τον τρόπο η σχετική βιβλιογραφία της Τοπικής Ιστορίας με βιβλία για το νεώτερο Βελεστίνο και της περιοχής του Δήμου Ρήγα Φεραίου.

4) Για την επέτειο των 200 χρόνων από το μαρτυρικό θάνατο του Ρήγα το 1998, η Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης έγκαιρα είχε δραστηριοποιηθεί, ώστε ανάλογα να γιορταστεί το σημαντικό αυτό ιστορικό γεγονός. Για το σκοπό αυτό δύο χρόνια πιο πριν, το 1996, προκάλεσε ιδιαίτερη σύσκεψη στο Γραφείο του υπουργού Πολιτισμού (υπουργός τότε ο Στ. Μπένος) καταθέτοντας και σχετικές προτάσεις, οι οποίες εκδόθηκαν σε έντυπο, τονίζοντας επί πλέον τα χαρακτηριστικά της πολύπτυχης φυσιογνωμίας του Ρήγα Βελεστινλή: Διαφωτιστής, επαναστάτης, πολιτικός νους, στρατιωτικός νους, εθνεγέρτης, μάρτυρας και οραματιστής μιας δημοκρατικής πολιτείας στο Βαλκανικό χώρο. Τα χαρακτηριστικά αυτά πολλές φορές μνημονεύτηκαν έκτοτε σε σχετικές εκδηλώσεις κατά το έτος του 1998. Επίσης, με τη διοργάνωση τον Οκτώβριο του 1997 του Γ' Διεθνούς Συνεδρίου, η Επιστημονική Εταιρεία μας άνοιξε τις εορταστικές επετειακές εκδηλώσεις, συμμετέχοντας παράλληλα σε πολλά συνέδρια και ημερίδες.

5) Εξέδωσε όλα τα έργα του Ρήγα, τα ΑΠΑΝΤΑ, για πρώτη φορά ολοκληρωμένα, σε αναστατική μορφή, με ευρετήρια και σχόλια: το «Φυσικής απάνθισμα» το 1991, «Τα Επαναστατικά» το 1994, τη «Χάρτα της Ελλάδος» το 1998 από το αντίτυπο της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, και τα υπόλοιπα βιβλία, «Ο Ηθικός Τρίπους» το 2001, τους Χάρτες της Βλαχίας και της Μολδαβίας το 2005, «Νέος Ανάχαρσις», «Σχολείον των

ντελικάτων εραστών» και την εικόνα του Μεγάλου Αλεξάνδρου το 2006. Και όλα αυτά τα έργα, τα ΑΠΑΝΤΑ, τα εξέδωσε και σε ψηφιακό δίσκο (CD-ROM) το 2007.

Μάλιστα, τη δωδεκάφυλλη «Χάρτα», την εξέδωσε σε σμίκρυνση σε ένα φύλλο, ώστε να κορνιζάρεται σε γραφεία και σπίτια σα γκραβούρα και να παρουσιάζεται ο συνολικός Βαλκανικός χώρος, για τον οποίο ο Ρήγας ενδιαφέρονταν για την απελευθέρωση των σκλαβωμένων από τον τυραννικό ζυγό της σκλαβιάς.

6) Έχει αναρτήσει τα ΑΠΑΝΤΑ του Ρήγα Βελεστινλή σε PDF στην Ιστοσελίδα της www.rhigassociety.gr ώστε να είναι προσβάσιμα στους μελετητές.

7) Ο ψηφιακός δίσκος με τα ΑΠΑΝΤΑ του Ρήγα διανεμήθηκε με την εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» σε 120.000 και πλέον αντίτυπα μία εβδομάδα μετά το Ε΄ Διεθνές Συνέδριό μας, τον Οκτώβριο του 2007.

8) Εξέδωσε τα βιβλία «Ανέκδοτα έγγραφα περί Ρήγα Βελεστινλή» των Αιμιλίου Λεγράν-Σπ. Λάμπρου, 1891, και Κων. Αμάντου, 1930, τα οποία ήταν δυσεύρετα και αποκείμενα στις μεγάλες βιβλιοθήκες, αναστατικά με την προσθήκη ευρετηρίων το 1996 και 1997 αντίστοιχα, εκδόσεις που βοήθησαν σημαντικά τους μελετητές περί Ρήγα. Επίσης, εξέδωσε στα ελληνικά το βιβλίο του Σέρβου καθηγητού Ντούσαν Πάντελιτς, «Η Εκτέλεση του Ρήγα», που είχε εκδοθεί το 1930, και στο παράρτημα περιέχονται μερικά έγγραφα για την σύλληψη και θανάτωση του Ρήγα.

9) Σε 10 γλώσσες εξέδωσε του Ρήγα Βελεστινλή «Τα Επαναστατικά» (Επαναστατική Προκήρυξη, Δίκαια του Ανθρώπου, Σύνταγμα,

Θούριος) Η έκδοση άρχισε το επετειακό έτος 1998 με τη μετάφραση και έκδοση του Συντάγματος του Ρήγα στα Βουλγαρικά. Έκτοτε εκδόθηκαν στα Ρουμανικά, Σερβικά, Αλβανικά, Ρωσικά, Ιταλικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Ισπανικά και Γερμανικά. Αντίτυπα αυτών των βιβλίων στάλθηκαν σε 1000 και πλέον Εθνικές και Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες 150 κρατών του κόσμου. Επίσης σε PDF αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της www.rhigassociety.gr

10) Εξέδωσε το 1997 σε ψηφιακό δίσκο τον «Θούριο» σε πέντε παραδοσιακές μουσικές παραλλαγές, σύμφωνα με την αναφορά του Ρήγα πως ο Θούριος θα τραγουδιέται στον ήχο του διαδεδομένου τότε τραγουδιού «Μια προσταγή μεγάλη», που αναφέρονταν στα κατορθώματα του Λάμπρου Κατσώνη. Ήταν προσφορά της χορωδίας «Βυζαντινή Κυψέλη», υπό τη διεύθυνση του καθηγητού της ελληνικής μουσικής π. Χρίστου Κυριακόπουλου. Ο «Θούριος» του δίσκου παρουσιάστηκε πολλές φορές σε Δήμους της Αθήνας και της υπόλοιπης χώρας, και είναι αναρτημένος στην Ιστοσελίδα της Επιστημονικής Εταιρείας www.rhigassociety.gr

11) Προσέφερε τις εκδόσεις της σε Βιβλιοθήκες της Ελλάδος και του Εξωτερικού, σε Κέντρα Νεοελληνικών Σπουδών καθώς και σε Σχολικές Βιβλιοθήκες.

12) Πραγματοποιήθηκαν οι τρεις σημαντικότερες έρευνες των τελευταίων δεκαετιών για τον Ρήγα: α) Τεκμηριώθηκε ότι πρότυπο του «Φυσικής απάνθισμα» ήταν η Γαλλική Εγκυκλοπαιδεία των Diderot και D'Alembert, β) Πρότυπα της «Χάρτας της Ελλάδος», ήταν ο χάρτης της αρχαίας Ελλάδος του Guil. Delisle και ο χάρτης του Rizzi Zannoni, γ) Τεκμηριώθηκε ότι μεταφραστής των «Ολυμπίων» του Μεταστάσιο ή-

ταν ο Ρήγα Βελεστινλής. Προστίθενται και μερικά άλλα αποτελέσματα των σχετικών ερευνών:

«Χρήση της Εγκυκλοπαιδείας του Diderot από τον Ρήγα το 1797»,
«Τελική σειρά των πρώτων σελίδων του "Ήθικου Τρίποδος" του Ρήγα»,
«Οι χάρτες του Ρήγα ήταν τελικά πολιτικοί χάρτες του κράτους του»,
«Το ρόπαλο του Ηρακλέους στην Επιπεδογραφία της Κωνσταντινουπόλεως και στους χάρτες Βλαχίας και Μολδαβίας».

13) Εξέδωσε ιδιαίτερες μελέτες για συγκεκριμένα θέματα περί Ρήγα:

«Όνομα και καταγωγή του Ρήγα Βελεστινλή»,
«Η συνωμοτική δράση του Ρήγα Βελεστινλή»,
«Η άδικη κρίση του Ιωάννη Φιλήμονος για τον Ρήγα Βελεστινλή»,
«Ένας όψιμος, άδικος επικριτής του επαναστάτη Ρήγα Βελεστινλή»,
«Ήταν τελικά ο Ρήγας εκδότης του "Αγαθάγγελου";»,
«Ρήγας και Ορθόδοξη πίστη»,
«Μηνύματα και διδάγματα του Ρήγα Βελεστινλή μέσα από τα έργα του»,
«Ρήγα Ρήσεις»,
«Ο Ιερός Ναός του Αγίου Αθανασίου Βελεστίνου στην εποχή του Ρήγα και σήμερα»,
«Δεν είναι τελικά ο Ρήγας ο συγγραφέας των "Ανέκδοτων κειμένων" με την κωμωδία "Το σαγανάκι της τρέλλας"»,
«Ρήγας Βελεστινλής και το στρατηγικό σχέδιο της επανάστασής του», κ.ά.

14) Καταγράφει τα σωζόμενα πρωτότυπα αντίτυπα της «Χάρτας της Ελλάδος» του Ρήγα, ανερχόμενα μέχρι σήμερα σε πάνω από τα πενήντα πρωτότυπα αντίτυπα.

15) Εξέδωσε ειδικές μελέτες, όπως του Νέστορος Καμαριανού, «Ρήγας Βελεστινλής. Συμπληρώσεις και διορθώσεις για τη ζωή και το έργο του», μετάφραση από τα γαλλικά από τον καθηγητή Αθαν. Καραθανάση, του καθηγητού Κίριλ Τοπάλοβ, «Ρακόβσκι και Ρήγας», μετάφραση από τα βουλγαρικά, του Νικολάου Πανταζόπουλου, «Μελετήματα για τον Ρήγα Βελεστινλή», του Λέανδρου Βρανούση, «Ρήγας Βελεστινλής» και της Μαρίας Μαντουβάλου, «Ο Ρήγας στα βήματα του Μεγάλου Αλεξάνδρου».

16) Ένα ακόμη επίτευγμα της Επιστημονικής Εταιρείας μας ήταν η διαγραφή του ανιστόρητου ονόματος «Αντώνιος Κυριαζής» από τα Σχολικά Βιβλία Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού και της Α' και Β' Λυκείου και η αποκατάσταση του πραγματικού ονόματος «Ρήγας». Μάλιστα ως αποτέλεσμα των Συνεδρίων μας, το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού αναγράφει πλέον το πραγματικό όνομά του, όπως υπέγραφε, «Ρήγας Βελεστινλής».

17) Τεκμηρίωσε την ντόπια καταγωγή του Ρήγα από το Βελεστίνο με τη συγγραφή της μελέτης «Όνομα και καταγωγή του Ρήγα Βελεστινλή», καθώς και αρκετών σχετικών άρθρων σε περιοδικά και εφημερίδες.

18) Ψηφιοποίησε τα έργα του Ρήγα για τη δημιουργία του Λεξιλογίου του.

19) Εξέδωσε την «Ενδεικτική Βιβλιογραφία για τον Ρήγα Βελεστινλή» και την ανάρτησε στην Ιστοσελίδα www.rhigassociety.gr

20) Δημοσίευσε το 2003 την πρόταση για τη δημιουργία Μουσείου του Ρήγα στο Βελεστίνο, αναγράφοντας το περιεχόμενο των τμημάτων που θα αναδεικνύουν το έργο του Ρήγα και την απήχυσή του.

21) Συνέβαλε κατά το 2001 να ονομαστεί ως **επίσκοπος Βελεστίνου ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Δαμασκηνός** και έτσι να ακούγεται η ποτέ διαλάμφασα (το 1252) επισκοπή Βελεστίνου.

22) **Διοργάνωσε τιμητικές εκδηλώσεις** με παρουσίαση του έργου τους, του ιδρυτικού μέλους της Επιστημονικής Εταιρείας και φιλόλογου Θεοφάνη Λαϊνά, και του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεστίνου κ. Δαμασκηνού.

23) **Ανακήρυξε επίτιμα μέλη της Επιστημονικής Εταιρείας** τους ιστορικούς C.M. Woodhouse το 1996 και Johannes Irmscher το 2000. Επίσης τίμησε τους ιστορικούς Αικ. Κουμαριανού και Γρηγόρι Αρς το 2007.

24) **Τίμησε την Τριμελή Επιτροπή** (Αχ. Μακρής, Γ. Νιμπής, Κων. Καλτσάς) δημιουργίας κατά το 1952 του Γυμνασίου Βελεστίνου, το οποίο συνέβαλε σημαντικά στη μόρφωση των νέων του Βελεστίνου και της γύρω περιοχής.

25) **Εξέδωσε σχετικές μελέτες** για τους Θεσσαλούς διδασκάλους του Γένους τον Μηλιώτη Άνθιμο Γαζή και τον εκ Τυρνάβου Στέφανο Δούγκα, και για το νεώτερο Βελεστίνο της Νίτσας Κολιού, «Τα Βελεστινιώτικα. Χρονικά του Δήμου Φερών».

26) **Ανέδειξε το ιστορικό γεγονός της «Βουλής Θετταλομαγνησίας, Βελεστίνο 11 Μαΐου 1821»**, (πρόεδρος ο Άνθιμος Γαζής και Γραμματέας ο Φίλιππος Ιωάννου), με την ανέγερση σχετικού Μνημείου σε συνεργασία με τον τότε Δήμο Φερών το 2000. Δυστυχώς το Μνημείο αυτό το 2008 κατά τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου γκρεμίστηκε

από χαλαστήδες της ιστορικής μνήμης, εκδίδοντας σχετικό έντυπο για το αποτρόπαιο αυτό γεγονός.

27) **Ανέδειξε τον εκ Βελεστίνου καταγόμενο λόγιο Νικόδημο Μαζαράκη Φεραίο**, ο οποίος έζησε ένα αιώνα πριν από τον Ρήγα και είχε διδάξει στην Αθήνα, την Άρτα και τα Ιωάννινα. Συνέγραψε μια «Γραμματική», που φιλοδοξούμε να την εκδώσουμε.

28) Η Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα ήταν βασικός συντελεστής (Έρευνα-Κείμενα-Αρχαιακό υλικό) της ταινίας του Γιώργου Λάγδαρη, με τίτλο «**Ρήγας Βελεστινλής (1757-1798)**», η οποία παρουσιάστηκε το 2007 και επιχορηγήθηκε από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΦΕΡΩΝ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ-ΡΗΓΑ

(Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρος.

Αρ. Αποφ. Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών: 823/1987)

Μιλτιάδου 3 - 145 62 Κηφισιά - Αθήνα

Τηλ.: 210-8011.066

www.rhigassociety.gr, e-mail: karamber@otenet.gr